

Araştırma Önerisi

Araştırma önerisi genellikle mezuniyet tezleri, yüksek lisans ve doktora tezlerinde önceden belirlenmiştir. Her üniversitenin kendine özgü ayrımları olmasına karşın genel olarak araştırma önerilerinin şunları kapsadığı görülmektedir: Araştırmanın konusu ve başlığı, araştırmanın amacı ve önemi, kavramsal çerçeve ve denence/çalışma soruları, kullanılacak yöntem (kısıtlılıklar dahil), kaba zamansal takvim, geçici içindikiler dizini ve kaynakça.

Ödevlerden akademik araştırmalara geçildiğinde şu unsurların da önerilerde bulunması gerektiğini görürüz:

- Araştırma konusu
- Araştırma başlığı
- Genel araştırma sorusu/soruları
- Ayrıntılı araştırma sorusu/soruları
- Veri toplama soruları

Araştırma konusu ve başlığı üzerinde önceki sayfalarda durmuştuk. Diğer aşamalar konusunda bilgi verelim. Genel araştırma soruları araştırma sırasında düşünmemizi sağlar ve araştırmanın örgütlenmesi açısından büyük önem taşır. Bununla birlikte doğrudan yanıtlanabilecek kadar özgün ve ayrıntılı değildir. Ayrıntılı araştırma soruları genel araştırma sorularından türetilir. Bu sorular görgül aşamaları yönetir ve aslında araştırmada yanıtlanacak olan sorular bu sorulardır (Punch: 33).

Araştırma konusundan başlayıp, araştırma başlığını saptadıktan sonra, genel araştırma sorularının yardımıyla araştırma sorularını oluşturmanın yararları arasında şunlar bulunur (Punch:37):

- Araştırmanın örgütlenmesine yardımcı olur, O'na yön verir ve tutarlılık sağlar

- Araştırma projesinin sınırlandırılmasını sağlar
- Araştırmacının, araştırma boyunca odaklanmasını sağlar
- Araştırmanın yazılması için çerçeve oluşturulmuş olur
- Gereksinme duyulan verilerin ne olacağını gösterir

Ayrıntılı araştırma sorularının saptanmasından sonra veri toplama sorularının da hazırlanması gerekir. Kitabın ilerki bölümleri okundukça bu konu daha iyi anlaşılacaktır. Ancak bu noktada akademik araştırmaların büyük çoğunluğunun belli bir kavramsal çerçeveden (kuramlarla oluşturulmuş) yola çıkarak sorularını sorduklarını ve bu soruların yanıtlarının da ancak görgül verilerin çözümlenmesinden geçtiğinin belirtilmesi gerekiyor.

Yukarıdaki paragrafların somutlanması açısından, daha önceki örneklerimizden birini kullanalım. Önceki sayfalarda araştırma konusu olarak “İletişim araçlarında şiddet”in sunumundan yola çıkarak çeşitli araştırma başlıklarına ulaştık. Bunlardan biri de “Televizyon dizilerinde çocuklara uygulanan şiddetin sunumu” olarak ortaya çıkmıştı. Bu araştırma başlığından hareketle hangi genel araştırma soruları sorabiliriz? Genel araştırma sorularından bazıları şunlar olabilir:

- Televizyon dizilerinde çocuklara uygulanan şiddetin yoğunluğu nedir?
- Televizyon dizilerinde çocuklara uygulanan şiddetin nitelikleri nelerdir?

Dikkat edilirse yukarıdaki iki genel araştırma sorusunda da araştırmaya başlamamız gereken bilgi içerilmemektedir. Hangi yöntemi kullanacağımıza ilişkin de bir fikir yoktur. Yoğunluktan ne anlıyoruz?. Televizyonu açıp dizileri seyrederken yoğunluğuyla ilgili ne tür gözlemlerde bulunabiliriz? Bu soruların yanıtlarını almamız mümkün değildir. Bu genel araştırma sorusundan hareketle ayrıntılı araştırma soruları yaratmaya çalışalım. Şunlar olabilir mi?

- Televizyon dizilerinde çocuklara uygulanan şiddetin oranı toplam şiddetin ne kadarıdır?
- Televizyon dizilerinde çocuklara uygulanan şiddetin ne kadarı sözel, ne kadarı fiziksel şiddettir?
- Yerli televizyon dizileriyle, yabancı televizyon dizileri arasında çocuklara uygulanan şiddetin yoğunluğu açısından fark var mıdır?

Akademik araştırmalarda, araştırması önerisi şablonlarında bulunmasa bile daha başka soruları da kendinize sormanız gerekir. Bu sorular arasında şunlar da bulunabilir:

1) Önemli mi? Pek çok biliminsanı, araştırma yapılacaksa önemli bir sorun üzerine olmasını yeğlememizi söyler. Özellikle doğa bilimlerinde... Bu bir ölçüde toplumsal bilimler için de geçerli olabilir. Ama “Önemli olan nedir?” sorusunu herkes kendine göre yanıtlayacaktır. Bununla birlikte bilimsel olarak yapılan katkıların toplumsal bağlamı açısından öneminin düşünülmesinde yarar vardır.

2) Araştırmayı yapmak için becerileriniz yeterli mi? Araştırma malzemesi üzerine gözlem veya ölçüm yapmak için belli araştırma teknikleri (yöntemleri) kullanılması gerekir. Örneğin kimi araştırmalarda yeterli istatistik bilgisi olmadan araştırma yapmak çok zordur. Araştırmacı konuyu doğru seçebilir ama belli bir yöntemi uygulayacak beceriye sahip olmayabilir. Bu durumda ya konunun ya da araştırma tekniğinin değiştirilmesi gerekir.

3) Konu daraltılmış ve odaklanmış mıdır? “Uygarlık Tarihi” başlıklı bir ders tarih boyunca uygarlıkların inceleneceği anlamına gelir. Ancak yapılacak bir araştırmanın başlığı “uygarlık” veya “tarih” olamaz. Her iki başlık da fazlasıyla geniştir. Araştırma ödevleri yaparken “demokrasi”,

“kadın”, “Türkiye Cumhuriyeti”, “Osmanlı İmparatorluğu” gibi konular fazlasıyla geniş kalacaktır. Bu genişlik içinde, bir araştırmadan beklenen bütünlüğün sağlanması rastlantılara kalır. Araştırma konusunun daraltılması için uygulanacak bir yöntem ilerideki sayfalarda verilmektedir.

4) Seçilen yöntem doğru mu? Yöntemin araştırma sorularıyla uyumlu olması gerekir. İlerideki bölümlerde, araştırma yöntemleri anlatıldıkça daha somut örnekler verilecektir. Şimdilik not etmekle yetiniyoruz.

5) Araştırmada gözlem yapılacak kişi ve mekanlara ulaşmak mümkün mü? Konuyla ilgili kütüphane ve diğer bilgi ortamlarında yeterli kaynak var mı? Mükemmel bir araştırma konusu olsa da odaklanılan kişilere, mekanlara, belgelere ulaşılması kesin değilse, konunun değiştirilmesi uygun olacaktır.

6) Araştırma konusu, çalışırken sizi heyecanlandıran odaklanmanızın sürmesini sağlayan, kısacası ilginizi çeken bir konu mudur? Özellikle yüksek lisans ve doktora gibi yıllar sürebilecek araştırmalarda konu size ilginç gelmiyorsa, çalışmada devamlılığı sağlamak son derece zordur.

Öte yandan iyi araştırma sorularının aşağıdaki nitelikleri taşıması gerektiğini unutmayınız (Punch:46):

- Açıklık: Kolayca anlaşılabilir ve belirsizlik içermemelidir.
- Özgünlük: Kullanılan kavramlar görgül göstergelerle ilişkilendirilecek düzeyde olmalıdır.
- Yanıtlanabilir olmalıdır: Yanıtlayabilmek için hangi verilerin gerekli olduğunu içermeli ve bu verinin nasıl toplanacağına ilişkin bilgi vermelidir.
- Birbirleriyle ilişkili olmalıdır: Araştırma sorularını bir takım olarak düşünürsek, bu takımın her bir sorusu birbiriyle ilişkili olmalıdır. Biri diğerinden kopuk olmamalıdır.

- Büyük ölçüde ilgili olmalıdır: Araştırma çabasına yapılan yatırımı karşılayacak kadar ilginç ve değerli sorular olmalıdır.

1.2.4.Araştırmanın Planlanması (Proje Oluşturma)

İster doktora tezleri ister akademik ödevler, ister gerçekleştirilmek istenen herhangi bir etkinlik olsun planlama yapmadan işe girişmemeniz önerilir. Özellikle birden fazla kişinin katıldığı, belli kaynaklar (parasal veya para eşdeğeri olan nesnel) kullanılarak belli bir zamanda gerçekleştirilecek her türlü etkinlik proje planlamasına konu olabilir. Bir araştırmacı gazetecilik etkinliği, belgesel film, radyo programı, sahne etkinlikleri reklam kampanyası, ortaklaşa yapılacak akademik araştırmalar ...

Doğal olarak bunlardan her birinin yapıldığı kurumun ilkeleri ve yapılacak işin özellikleri projelere değişik boyutlar katar. Proje planlamasında ilk yapılması gereken projenin iş paketlerine, her bir iş paketinin de alt iş paketine ayrılmasıdır. İş paketlerine ayrıldıktan sonra iş paketlerinin birbirleriyle ilişkisi gözönünde tutularak sıraya konulması gerekir (Şekil 1.4.). Hangi iş paketi hangisinden öncedir ve hangisinden sonradır? Bu sorular yanıtlanmalıdır. Yapılması gereken son işlem, iş paketlerinin zaman ekseninde (takvimde) konumlandırılmasıdır. Şekil 1.5'teki örneğimizde çok sayıda kişinin katıldığı bir projenin iş paketleri, alt iş paketleri ve bir yıllık takvimdeki yerleri görülmektedir. Şekilde birden fazla araştırmacı kullanıldığı için iş paketlerinin bir birine koşut olarak ilerlediği dikkat çekecektir. Eğer bu işi bir araştırmacı yapmak isteseydi, takvimdeki hesaplamının bir kişiye göre yapılması gerekecekti ve pek az iş paketi koşut olarak yürütülebilecekti. Bu durumda zaman çok daha uzun olacaktı.

Eldeki kaynakların (parasal ve nesnel) iş paketlerini gerçekleştirmek üzere dağıtılması da her projenin olmazsa olmazlarından. Bireysel olarak gerçekleştirilen bir akademik ödev veya yüksek

lisans tez çalışması da bu anlamda planlandığında proje kapsamına girer. Proje planlaması, bilgisayardaki proje planlama yazılımları yardımıyla veya hesap tablosu programlarında da yapılabilir. Parasal kaynakların kullanılacağı projelerde, öncelikle tüm proje için gerekli birim maliyetler çıkartılır. Sonradan bu maliyetler üzerinden her iş paketinde yapılacak işlerin tutarları hesaplanır. Bunlara insanlara yapılacak ödemeler, seyahetler, kitap alımları, bilgisayar alımları dahil edilir.